

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det system för finansiering av frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning som lyder under undervisningsministeriet skall reformeras. Det föreslås att finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen skall bli en del av det kalkylmässiga systemet för statsfinansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning, enligt vilken länsstyrelserna har skaffat frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning av olika anordnare av yrkesutbildning samt av yrkeshögskolor och universitet, skall upphävas.

I stället för via nämnda upphandlings-system skall den yrkesinriktade tilläggsutbildningen finansieras på basis av det antal studerandeårsverken som årligen fastställs på förhand för det följande året för respektive utbildningsanordnare och de per studerandeårsverke bestämda priserna per enhet. Undervisningsministeriet skall årligen inom ra-

men för statsbudgeten besluta om det antal studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen. Den föreslagna finansieringen skall kunna beviljas utbildningsanordnare som har givits ett sådant tillstånd att ordna utbildning som anges i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Finansieringen skall huvudsakligen riktas till examensinriktad yrkesinriktad tilläggsutbildning.

Förutom att lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning föreslås bli upphävd föreslås i propositionen att lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning skall ändras.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2001.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge	4
1.1. Finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen	4
1.2. Systemet för upphandling av utbildning.....	5
1.3. Bedömning av nuläget	7
2. De föreslagna ändringarna.....	8
2.1. Allmänt	8
2.2. Finansieringsmekanismen och styrningen i den	10
Hur finansieringen bestäms.....	10
Studera ndeårsverken	11
Priser per enhet.....	12
Finansieringsmekanism.....	13
Statsunderstöd för utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service.....	13
2.3. Arrangemang under övergångsperioden	14
3. Propositionens verkningar	14
3.1. Ekonomiska verkningar	14
3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal.....	15
4. Beredningen av propositionen	16
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	16
DETALJMOTIVERING.....	17
1. Lagförslag.....	17
1.1. Lag om yrkesinriktad vuxenutbildning	17
1.2. Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.....	17
1.3. Lag om upphävande av lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning	21
1.4. Lag om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning	21
2. Närmare bestämmelser	22
3. Ikraftträdande.....	22
LAGFÖRSLAGEN	23
1. Lag om ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning	23
2. Lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.....	24
3. Lag om upphävande av lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning.....	26
4. Lag om ändring av 12 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning	27

BILAGA.....	28
PARALLELLTEXTER.....	28
1. Lag om ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning	28
2. Lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverk- samhet	29
4. Lag om ändring av 12 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning	34

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen

Finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildning som hör till undervisningsministeriets verksamhetsområde innehåller tre olika finansieringsmekanismer, dvs. finansiering som baserar sig på upphandling av utbildning (systemet för upphandling av utbildning, verkställs av länsstyrelsen), kalkylerad statsfinansiering som baserar sig på priser per enhet per studerande och antalet studerande (yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning) samt kalkylerad statsfinansiering som baserar sig på priser per enhet per undervisningstimme och ett fastställt antal undervisningstimmar (särskilda yrkesläroanstalter). Om finansiering som bygger på upphandling av utbildning bestäms i lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning (1138/1996) som trädde i kraft vid ingången av 1997. Om finansieringen av läroavtalsutbildningen och de särskilda yrkesläroanstalterna bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998). Den finansiering om vilken föreskrivs i sistnämnda lag utgör också en del av kommunernas statsandelssystem, där de övriga delarna är finansiering enligt lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996) som administreras av inrikesministeriet samt statsandel enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992).

Utöver det ovan relaterade ordnas i yrkeshögskolor och universitet vidareutbildning och fortbildning som räknas som tilläggsutbildning. Den baserar sig på studier i nämnda högskolor och finansieras via yrkeshögskolornas och universitetens egna finansieringssystem (kalkylerad statsfinansiering för yrkeshögskolornas specialiseringsstudier och budgetfinansiering för universiteten). Den av universiteten ordnade fortbildningen är dock i huvudsak avgiftsbelagd service som pris-

sätts på företagsekonomiska grunder och statsfinansieringen för universitetens fortbildning är mycket liten. Sedan 1998 har det i yrkeshögskolorna och universiteten varit möjligt att ordna också sådan utbildning som finansieras via systemet för upphandling av utbildning, om vilket bestäms i ovannämnda lag om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning och som verkställs av länsstyrelserna.

En egen helhet i fråga om den yrkesinriktade tilläggsutbildningen utgör den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen, om vilken bestäms i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990). Den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen hör till arbetsministeriets verksamhetsområde. Denna utbildning finansieras via ett egen upphandlingssystem, som till sin uppbyggnad till många delar överensstämmer med ovannämnda system för upphandling av utbildning enligt lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning.

Enligt lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning köper länsstyrelserna sådan tilläggsutbildning som avses i lagen av läroanstalter som står under offentlig tillsyn och av särskilda skäl även av andra lämpliga producenter av utbildningstjänster med ett anslag som i statsbudgeten anvisats för ändamålet. Den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen finansieras å sin sida så att arbetskraftsmyndigheterna, dvs. arbetskrafts- och näringscentralerna, inom ramen för de anslag som reserverats i statsbudgeten skaffar utbildning av sådana utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, universitet och högskolor samt andra utbildningsproducenter.

Finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning bestäms kalkylmässigt enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet på basis av antalet studerande och de priser per enhet som bestämts per studerande inom läroavtalsutbildningen. Priser-

na per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning varierar beroende på om det är fråga om utbildning som förbereder för yrkesexamina eller specialyrkesexamina enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) (18 000 mark år 2000) eller icke-examensinriktad yrkesinriktad tilläggsutbildning (15 000 mark år 2000).

Finansieringen av de särskilda yrkesläroanstalterna bestäms kalkylmässigt enligt det antal undervisningstimmar som fastställts på förhand för det följande året som grund för beräkning av statsandelen för respektive särskilda yrkesläroanstalt och det per undervisningstimme bestämda priset per enhet. Enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan finansieringen i stället för på antalet undervisningstimmar också basera sig på antalet studieveckor, men för närvarande bestäms inte enda särskild yrkesläroanstalts finansiering på denna grund. I en särskild yrkesläroanstalt ordnar utbildningsanordnaren yrkesinriktad tilläggsutbildning för sina eller medlemssammanslutningarnas behov. De särskilda yrkesläroanstalterna ägs ofta av företag och av näringslivet i övrigt.

Enligt 43 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan en anordnare av yrkesutbildning som med stöd av den utbildningsuppgift som ålagts den ordnar yrkesutbildning i form av avgiftsbelagd service, årligen för nämnda verksamhet beviljas statsunderstöd enligt de grunder statsrådet fastställer. Detta understöd motsvarar det allmänna verksamhetsunderstöd som före ingången av 1999 beviljades yrkesutbildningscenter för vuxna och riksomfattande särskilda yrkesläroanstalter och det beviljas fortfarande de utbildningsanordnare som drev nämnda läroanstalter före ingången av 1999. Understödet för utbildning som ordnas i form av avgiftsbelagd service uppgår 2000 till 9 procent av kostnaderna för ordnande av nämnda utbildning, dvs. sammanlagt ca 135 miljoner mark.

Kommunerna är inte enligt lag skyldiga att delta i finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning, av särskilda yrkesläroanstalter eller av yrkesinriktad tilläggsutbild-

ning som finansieras genom upphandling av länsstyrelserna. I kommunens finansieringsandel, som beräknas per kommuninvånare, beaktas dock kalkylmässigt som tillägg det faktum att staten, då man vid ingången av 1997 övergick till det finansieringssystem som anges i lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning, påtog sig ansvaret för de kostnader som föranleddes av den s.k. fortsättningslinjeutbildningen som tidigare ordnades i yrkesläroanstalterna. Kommunerna var före 1997 skyldiga att delta i kostnaderna för utbildningen på fortsättningslinjerna.

1.2. Systemet för upphandling av utbildning

I lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning avses med den yrkesinriktade tilläggsutbildning som omfattas av systemet för upphandling av utbildning sådan utbildning efter den grundläggande yrkesutbildningen som anknyter till arbetslivets uppgifter samt ordnande av examina i anslutning till dem. Staten finansierar utbildningen med ett anslag som i statsbudgeten årligen anslås för upphandling av utbildning. Upphandlingsverksamheten gällande tilläggsutbildning sköts av länsstyrelserna i enlighet med de allmänna riktlinjer för upphandlingsverksamheten som undervisningsministeriet årligen fastställer. Enligt lagen kan länsstyrelserna skaffa yrkesinriktad tilläggsutbildning av alla läroanstalter som står under offentlig tillsyn och av särskilda skäl även av andra lämpliga producenter av utbildningstjänster.

Den utbildningslagstiftning som trädde i kraft vid ingången av 1999 reglerar inte längre olika läroanstaltstyper. Som läroanstalter under offentlig tillsyn betraktas efter det utbildningsanordnare som innehar ett sådant tillstånd att ordna utbildning som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning eller lagen om yrkesutbildning, oberoende av i vilken typ av läroanstalt utbildningen har ordnats. Utbildningsanordnarna ordnar i praktiken fortfarande utbildningen i yrkesläroanstalter, yrkesutbildningscenter för vuxna och riksomfattade särskilda yrkesläroanstalter. Också läroanstalter som är verksamma

med stöd av lagen om fritt bildningsarbete, såsom folkhögskolor och idrottsutbildningscentrer, samt universitet och yrkeshögskolor står på ovan avsett sätt under offentlig tillsyn.

I statsbudgeten för 1997 var anslagen för upphandling av tilläggsutbildning 977 miljoner mark. I budgeten för 2000 var anslaget endast 471 miljoner mark. Trots de sjunkande budgetanslagen har tilläggsutbildningens volym kunnat utökas under 1997—2000, eftersom det när upphandlingssystemet startades var möjligt att använda föregående års anslag under det följande finansåret. I fråga om 2000 sker just ingen överföring av anslag till 2001, vilket innebär att utbildningen under 2001 nästan i sin helhet måste genomföras med de anslag som anslås i budgeten för nämnda år. Största delen av dessa anslag är bundna till utbildning som skaffats under 2000 och som fortsätts eller genomförs under 2001. Anslagen och användningen av dem under åren 1997—2000 framgår av tabell 1.

Tabell 1. Anslagen för yrkesinriktad tilläggsutbildning och den årliga användningen 1997—2000 (miljoner mark)

År	Budget	Från föreg. år	Till länens disposition totalt	Anslagsanvändning
1997	997	195	1172	576
1998	825	596	1421	752
1999	653	669	1322	914
2000	471	407	878	

Enligt uppföljningsuppgifterna för 1999 var vuxenutbildningscentrernas och de riksomfattande särskilda yrkesläroanstalternas andel av de anslag som länsstyrelserna använt för upphandling av utbildning sammanlagt ca 50 procent, medan yrkesläroanstalterna stod för en andel på 20 procent, läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet för 7 procent, yrkeshögskolorna för 15 procent och universiteten för 4 procent. I yrkesutbildningscentrerna för vuxna och de riksomfattande särskilda yrkesläroanstalterna var tilläggsutbildningens andel av den totalfinansiering dessa fick via undervisnings-

förvaltningen år 1999 ca två tredjedelar, i andra yrkesläroanstalter, i läroanstalter för fritt bildningsarbete och i yrkeshögskolor 5—10 procent och i universitet under en procent.

I kostnaderna för yrkesinriktad tilläggsutbildning deltar förutom staten också de studerande och deras arbetsgivare. De studerandes och arbetsgivarnas andel varierar beroende på utbildning. Finansieringen av tilläggsutbildningen skall ordnas så att de kostnader som utbildningen förorsakar studerandena stannar på skälig nivå. Staten kan också helt stå för kostnaderna för tilläggsutbildningen, om utbildningspolitiska skäl förutsätter det. Som exempel på detta kan nämnas specialundervisning för handikappade och sjuka studerande.

Utbildning enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning som förbereder för examina inom den yrkesinriktade tilläggsutbildningen, dvs. för yrkesexamina och specialyrkesexamina, som avläggs i form av fristående examina samt icke-examensinriktad yrkesinriktad tilläggsutbildning finansieras huvudsakligen via systemet för upphandling av utbildning. Även yrkesinriktade grundexamina som avläggs som fristående examina finansieras enligt lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning via upphandling av länsstyrelserna i de undantagsfall då den studerande avlägger examen utan att ha deltagit i den förberedande utbildningen inför examen.

Enligt 2 § lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning är syftet med lagen att främja avläggande av examina eller delar av dem. Målet är att minst 50 procent av upphandlingsanslagen riktas till utbildning som förbereder för nämnda examina. Den examensinriktade yrkesinriktade tilläggsutbildningens andel av upphandlingen var ca 45 procent 1999.

Enligt lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning träffas överenskommelse om upphandling av utbildning genom ett skriftligt avtal mellan länsstyrelsen och den som producerar utbildningstjänsterna. I upphandlingsavtalet överenskomms om den utbildning som skall genomföras och om upphandlingspriset. Också arbetsgivarnas betalningsandelar och elevavgifterna skall fastställas i avtalet.

Den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) finansieras så att arbetskraftsmyndigheterna, dvs. arbetskrafts- och näringscentralerna, skaffar utbildning av sådana utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning samt av universitet och högskolor. Dessutom kan utbildning anskaffas från andra utbildningsproducenter för vilka arbetskraftspolitisk vuxenutbildning lämpar sig. I statsbudgeten anvisas årligen ett anslag för anskaffning av utbildning. Den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen är knuten till finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen på undervisningsministeriets verksamhetsområde så, att den del av kostnaderna för anskaffning av utbildningen som motsvarar statsunderstödet för ovan nämnda utbildning enligt 43 § 3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet som ordnas som avgiftsbelagd service, skall beaktas som avdrag i anskaffningspriset för den arbetskraftspolitiska utbildningen.

Finansieringssystemet för den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen motsvarar således till sin grundläggande natur ovan beskrivna finansiering som sorterar under undervisningsministeriet och om vilken bestäms i lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning. Inom den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen är det dock arbetskraftsmyndigheten som beslutar om antagningen av studerande till utbildningen. Det primära syftet med utbildningsanskaffningarna är att främja permanent sysselsättning för arbetslösa eller minska risken för arbetslöshet. Utbildningen finansieras också i första hand med statliga anskaffningsanslag. De studerande deltar inte i finansieringen av utbildningen. Om syftet är att skaffa utbildning för en bestämd arbetsgivarens behov för nuvarande eller kommande arbetstagare, kan anskaffningen också göras så att arbetsgivaren deltar i finansieringen av utbildningen tillsammans med arbetskraftsmyndigheterna.

1.3. Bedömning av nuläget

Riksdagen förutsatte att den inom tre år efter det att lagen om finansiering av yrkesin-

riktad tilläggsutbildning trätt i kraft får en utredning om hur finansieringssystemet fungerar. Den av undervisningsministeriet tillsatta arbetsgrupp som svarat för uppföljningen överlämnade sin slutrapport i februari 2000 (promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 1:2000). I arbetsgruppen ingick företrädare för de viktigaste ministerierna, arbetslivsorganisationerna, länsstyrelserna och utbildningsanordnarna.

I slutrapporten konstaterades styrkan i upphandlingssystemet vid länsstyrelserna ligga i att personalen på länsstyrelsernas bildningsavdelningar är väl förtrodda med läroanstaltsfältet och att man där satsar på att förbättra kunnandet hos dem som svarar för upphandlingsverksamheten. Betydelsen av arbetslivskontakter vid planeringen och genomförandet av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen ansågs har utvecklats i positiv riktning. Den via upphandlingssystemet finansierade utbildningen får ett rätt positivt omdöme i slutrapporten. Fyra femtedelar av de studerande var nöjda med utbildningen jämfört med de mål de uppställt för den.

Enligt slutrapporten var svagheter i systemet i huvudsak att anslagen inte utnyttjades tillräckligt när systemet infördes, att de kvantitativa målen för den utbildning som förbereder för yrkes- och specialyrkesexamen inte uppnåddes, att utbildningar drogs in och de ekonomiska problem detta förorsakade utbildningsanordnarna, att läroanstalterna inte hade tillräcklig nätverksbildning i sin verksamhet och att finansieringen av den dyra utbildningen fortfarande medförde problem. Också spelreglerna för upphandlingsverksamheten och principerna för konkurrensutsättning ansågs fordra särskild uppmärksamhet i framtiden.

Ett långsiktigt genomförande av systemet för upphandling av tilläggsutbildning har enligt slutrapporten försvårats av de osäkerhetsfaktorer som rådde under initialskedet och den brist på arbetsro som följde av detta. Även reformeringen av länsförvaltningen, som inföll samtidigt som upphandlingssystemet infördes, reformeringen av regionalförvaltningen som skedde i anslutning till inrättandet av arbetskrafts- och näringscentralerna, de strukturella förändringarna i yrkesutbildningen, yrkeshögskolereformen samt

problemen att förutse utbildnings- och arbetskraftsbehovet har försvärat starten för upphandlingssystemet.

I slutrapporten framhålls särskilt de problem som föranleds av att de anslag som i statsbudgeten anvisats frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning markant har skurits ner.

Det gällande systemet för finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning, vilket baserar sig på upphandling av utbildning som länsstyrelserna sköter, har varit en kontroversiell fråga under hela den tid det varit i kraft. Med systemet försökte man utnyttja en modell med beställare-producent vid finansieringen av de läroanstalter som ordnar yrkesinriktad tilläggsutbildning. Upphandlingssystemet vid länsstyrelserna har dock ansetts problematiskt med tanke på fördelningen av uppgifterna mellan undervisningsministeriet och arbetsministeriet. Länsstyrelsernas upphandling av yrkesinriktad tilläggsutbildning har upplevts som ett konkurrerande och delvis överlappande system i förhållande till den upphandling av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning som sköts av arbetskrafts- och näringscentralerna under arbetsministeriet.

Det upphandlingssystem som anges i lagen om yrkesinriktad tilläggsutbildning utgör ett undantag från det övriga reglerings- och finansieringssystemet inom undervisningsväsendet där undervisningsministeriet endast samordnar utbildningsutbudet på allmän nivå medan ansvaret för detaljerna i utbudet ligger hos utbildningsanordnarna. Utbildningsanordnarnas verksamhet styrs genom lagstiftningen samt den utbildningsuppgift som med stöd av lagstiftningen ges varje utbildningsanordnare. Utbildningsanordnarna stöds genom informationsstyrning, som gäller de utbildningsbehov som följer av arbetslivets behov. I synnerhet ur de stora utbildningsanordnarnas synvinkel har det ansetts vara ett missförhållande att reglerings- och finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen avviker från de principer som iakttas i den grundläggande yrkesutbildning som är på dessa utbildningsanordnarnas ansvar. Utbildningsstyrelsens och länsstyrelsernas styrning av läroanstalterna slopades inom den grundläggande yrkesutbildningen vid ingången av 1998.

Inom den kvantitativt sett omfattande och

till behoven mångfasetterade yrkesinriktade tilläggsutbildningen skulle ett upphandlingssystem som bygger på en äkta modell med beställare-producent kräva ett stort antal årsverken. Varje utbildning som finansieras via upphandlingssystemet borde kunna bedömas var för sig i fråga om innehåll, behov, kvalitet, pris och sätt för genomförande. Med nuvarande personalresurser bygger de upphandlingsavtal som länsstyrelserna ingår i stor utsträckning på standardiserade priser och en rätt allmän bedömning av utbildningarna, vilket i och för sig har förbättrat utbildningens kvalitet och utbildningsplaneringen i läroanstalterna. Systemet för upphandling av utbildning har dock många sådana drag som är karaktäristiska för det kalkylmässiga statsfinansieringssystemet. På samma sätt som i statsandelssystemet anvisas utbildningsanordnarna basresurser för ordnandet av yrkesinriktad tilläggsutbildning.

I statsbudgeten har anslagen för upphandling av yrkesinriktad tilläggsutbildning minskat kraftigt under hela den tid lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning varit i kraft. Detta har i huvudsak berott på de strama budgetramarna. Systemet för upphandling av frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning, som delvis upplevs som ett konkurrerande system till den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen, har inte rönt allmänt godkännande i utbildningspolitiken eller i förvaltningen. Ur utbildningsanordnarnas synvinkel erbjuder statsandelssystemet på lång sikt bättre möjligheter att stabilisera finansieringsgrunden för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen än det nuvarande systemet.

2. De föreslagna ändringarna

2.1. Allmänt

I propositionen föreslås att den nuvarande finansieringen av den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildning som sker i form av upphandlingsverksamhet vid länsstyrelserna enligt lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning skall slopas. Lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning föreslås bli upphävd. Det föreslås att i lagen om finansiering av undervisnings- och kul-

turverksamhet tas in bestämmelser om kalkylmässig finansiering, som skall basera sig på det antal studerandeårsverken som fastställts på förhand för det följande året som grund för beräkning av statsfinansieringen för varje anordnare av yrkesinriktad tilläggsutbildning och de per studerandeårsverke bestämda priserna per enhet och som ersätter den finansiering som sker via länsstyrelsens upphandlingsverksamhet.

I propositionen görs inga ingrepp i finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas som läroavtalsutbildning eller i finansieringen av de särskilda yrkesläroanstalterna.

Reformen skall gälla finansieringsmekanismen för frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning och behörigheten när det fattas beslut om yrkesinriktad tilläggsutbildning som skall finansieras. Syftet med reformen är inte att ändra den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningens ställning i utbildningssystemet. På vilket sätt olika utbildningsanordnare kommer att beviljas den föreslagna kalkylmässiga finansieringen beror i väsentlig grad på nivån på anslaget i statsbudgeten.

Syftet med reformen är att på lång sikt stabilisera den finansieringsgrund för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen som utbildningsanordnarna har till sitt förfogande, dock med beaktande av omfattningen på den faktiska utbildningen och de utbildningspolitiska mål som uppställts för tilläggsutbildningen. Genom den föreslagna reformen kan man undvika de problem som i dagens läge föranleds av att länsstyrelserna och arbetskrafts- och näringscentralerna har upphandlingssystem som delvis konkurrerar med och överlappar varandra och att reglerings- och styrningssystemet för den tilläggsutbildning som omfattas av systemet skiljer sig från systemet i annan yrkesutbildning.

Förslaget skulle innebära större beslutanderätt för utbildningsanordnarna. De utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna yrkesinriktad tilläggsutbildning skulle enligt de beräkningsgrunder som anges i lagen få statsfinansiering för utbildning som hör till tillämpningsområdet för lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Utbildningsanordnarna skulle besluta om ordnande utbildningen och dess inriktning. Inom finansieringen av den

yrkesinriktade tilläggsutbildningen skulle man således övergå till ett liknande system med betoning på utbildningsanordnarens befogenheter som i den grundläggande yrkesutbildningen. Befogenheterna flyttas över från länsstyrelserna, som fungerar som statens regionala förvaltningsmyndigheter, till de lokala förvaltningsmyndigheterna, dvs. kommunerna, samt andra utbildningsanordnare och huvudmän för läroanstalter.

Syftet med reformen är också att trygga anslagens ställning i statsbudgeten när det gäller den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningen.

I fråga om den yrkesinriktade tilläggsutbildningen skall bestämmelser om verksamheten ingå i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning och bestämmelser om finansieringen av den i sin helhet i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Förslaget föranleder inte ändringar i tillämpningsområdet för lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning eller för den utbildning som finansieras. Finansieringen av tilläggsutbildning skall också i framtiden omfatta de yrkesexamina och specialyrkesexamina enligt 1 § lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning som avläggs i form av fristående examina, den förberedande utbildningen för dem samt annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som förbereder för fristående examina, dvs. icke-exameninriktad yrkesinriktad tilläggsutbildning. Utbildning som förbereder för yrkesinriktade grundexamina som avläggs i form av fristående examina och examina i samband med utbildningen skall såsom för närvarande finansieras via antalet studerande och priserna per enhet per studerande på samma sätt som i den grundläggande yrkesutbildningen. Om en yrkesinriktad grundexamen som avläggs i form av en fristående examen dock avläggs utan förberedande utbildning, skall examen finansieras enligt det föreslagna systemet för finansiering av tilläggsutbildningen.

Enligt förslaget kan kalkylmässig statsfinansiering beviljas de utbildningsanordnare som har beviljats ett sådant tillstånd att ordna utbildning som anges i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Enligt övergångsbestämmelserna i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, lagen om grundläggande konst-

undervisning och lagen om fritt bildningsarbete innehar alla de sammanslutningar som enligt den lagstiftning som upphävdes i slutet av 1998 hade tillstånd att upprätthålla yrkesutbildningscentrer för vuxna, riksomfattande särskilda läroanstalter, yrkesläroanstalter, konservatorier, medborgarinstitut, folkhögskolor, studiecentraler eller idrottsutbildningscentrer, tillstånd enligt nuvarande lagstiftning att ordna yrkesinriktad tilläggsutbildning. Efter det har undervisningsministeriet dessutom beviljat några nya tillstånd.

I det gällande systemet har länsstyrelsen kunnat skaffa tilläggsutbildning av alla läroanstalter under offentlig tillsyn. Länsstyrelserna har de facto skaffat ca en femtedel av tilläggsutbildningen av yrkeshögskolor och universitet som inte har ett sådant tillstånd att ordna utbildning som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. När anslagen skärs ner anses det inte längre ändamålsenligt att anslagen för tilläggsutbildningen kanaliseras till yrkeshögskolorna och universiteten, utan man vill koncentrera dem till tilläggsutbildningen på andra stadiet. Fortbildningen vid universiteten är redan för närvarande i regel avgiftsbelagd service som prissätts på företagsekonomiska grunder. I yrkeshögskolorna omfattas specialiseringsstudierna av det kalkylmässiga finansieringssystemet, men med undantag av länens upphandling är också den övriga tilläggsutbildningen vid yrkeshögskolorna prissatt på företagsekonomiska grunder.

Vissa yrkeshögskolor och universitet erbjuder dock för upphandling sådan förberedande utbildning för yrkes- och specialyrkesexamina som inte ordnas av utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna utbildning enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. I syfte att trygga tillgången på sådan utbildning är det tänkt att yrkeshögskolorna i begränsad utsträckning skall beviljas tillstånd att ordna yrkesinriktad tilläggsutbildning och få kalkylmässig statsfinansiering för den. Avsikten är att motsvarande utbildning vid universiteten skall anvisas behövligen finansiering i statsbudgeten.

Om en läroanstalt för fritt bildningsarbete har ordnat grundläggande yrkesutbildning eller i avsevärd omfattning utbildning som förbereder för yrkes- eller specialyrkesexamina,

är avsikten att en sådan läroanstalt också i fortsättningen anvisas den föreslagna kalkylmässiga statsfinansieringen. Andra läroanstalter för fritt bildningsarbete som har ordnat yrkesinriktad tilläggsutbildning kan anvisas föreslagna finansiering i syfte att trygga ett jämnt utbildningsutbud.

För närvarande kan länsstyrelserna av särskilda skäl skaffa tilläggsutbildning också av andra lämpliga producenter av utbildningstjänster. I praktiken har denna möjlighet utnyttjats i mycket liten utsträckning. Den föreslagna kalkylmässiga statsfinansieringen kan inte beviljas nämnda sammanslutningar utanför utbildningssystemet.

Statsandel kan inte beviljas statliga läroanstalter. Det föreslagna kalkylmässiga finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen kan således inte tillämpas på statliga läroanstalter. Enligt 4 § 2 mom. lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning kan den utbildning som avses i nämnda lag, enligt vad undervisningsministeriet beslutar, ordnas också i statliga läroanstalter. Finansieringen av den utbildningen skall dock skötas som statlig budgetfinansiering direkt till läroanstalterna på samma sätt som vid finansiering av verksamheten vid andra statliga inrättningar.

2.2. Finansieringsmekanismen och styrningen i den

Hur finansieringen bestäms

Enligt förslaget skall bestämmelser om grunderna för hur den nya kalkylmässiga finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen bestäms ingå i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Finansieringen skall bestämmas på basis av produkten av antalet studerandeårsverken som fastställs årligen för varje anordnare av yrkesinriktad tilläggsutbildning och de priser per enhet som bestäms per studerandeårsverke. Om indelningen av studerandeårsverken i studerandearbetsdagar skall bestämmas genom förordning. Priserna per enhet per studerandeårsverke skall graderas enligt kostnadsvariationerna i utbildningen på det sätt som anges genom förordning när det gäller utbildning som hör till olika prisklasser.

Enligt förslaget skall en enskild utbildningsanordnares statsandel vara 90 procent av ett belopp som fås genom sammanräkning av produkterna av antalet studerandeårsverken som fastställts för utbildning i olika prisklasser som grund för finansieringen till utbildningsanordnaren och de priser per enhet som bestämts för prisklasserna i fråga. När yrkesinriktad tilläggsutbildning ordnas för en eller flera arbetsgivares personal, skall statsandelen för denna utbildning vara 50 procent av det belopp som beräknats på ovannämnt sätt.

Att statsfinansieringen för utbildning som arbetsgivare ordnar för sin personal är lägre än för annan utbildning är motiverat eftersom arbetsgivaren vid personalutbildningen skall ha ett stort eget ansvar för finansieringen. Å andra sidan kan studerande i annan utbildning än personalutbildning i genomsnitt inte förväntas betala en särskilt stor del av den yrkesinriktade tilläggsutbildningens kostnader. Personalutbildningens andel beräknas för hela systemets del vara ca 20 - 30 procent och det skall vara möjligt att reglera dess omfattning i samband med finansieringsbesluten.

Studerandeårsverken

I propositionen föreslås att undervisningsministeriet årligen skall fastställa det antal studerandeårsverken som läggs till grund för statsfinansieringen till varje utbildningsanordnare. Det totala finansieringsbeloppet skall vara bundet till en kvot för studerandeårsverken, som årligen anges i statsbudgeten.

Undervisningsministeriet skall årligen besluta om det totala antal studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen till varje anordnare av yrkesinriktad tilläggsutbildning och hur dessa årsverken fördelar sig på å ena sidan frivillig utbildning och personalutbildning och å andra sidan utbildning i olika prisklasser. Beslutet skall ange finansieringen men inte binda utbildningsanordnaren i fråga om verksamheten. När undervisningsministeriet fattar beslut om de studerandeårsverken som läggs till grund för statsfinansieringen till varje utbildningsanordnare är ministeriet bundet till den prestationskvot som anvisats ändamålet i statsbudgeten och

det medelpris på ett studerandeårsverke som använts som dimensioneringsgrund i statsbudgeten.

Vilket antal årsverken som fastställs för en utbildningsanordnare är beroende av hur mycket sådan utbildning som hör till tillämpningsområdet för det föreslagna systemet utbildningsanordnaren de facto har ordnat. Tilltagande volym i verksamheten ökar statsfinansieringen medan minskande volym sänker den. Systemet skall också belöna utbildningsanordnarna på basis av resultaten. Extra resurser anvisas sådana sektorer där antalet avlagda examina är stort.

Enligt 2 § lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning är lagens syfte bland annat att främja avläggande av examina eller delar av dem. Utbildning som förbereder för sådana fristående examina som anges i lagen skall i huvudsak finansieras genom det föreslagna nya kalkylmässiga finansieringssystemet. Avsikten är därför att i det föreslagna finansieringssystemet väsentligt öka den förberedande utbildningens andel från den nuvarande andelen på 50 procent av länsstyrelsernas upphandlingsfinansiering. I fråga om personalutbildningen är avsikten att endast i undantagsfall finansiera annan utbildning än sådan som förbereder för examen.

När det fattas beslut om antalet studerandeårsverken för det följande året skall utgångspunkten således vara den tilläggsutbildning som varje utbildningsanordnare de facto ordnat under de tidigare åren. Det är karaktäristiskt för det kalkylmässiga statsfinansieringssystemet att utbildningsanordnarna direkt på basis av systemet och sin egen verksamhet i rätt stor utsträckning kan förutse den totala statsfinansieringen för respektive finansår. Vad som också inverkar på finansieringen till utbildningsanordnaren är hur man vid ordnandet av utbildningen har beaktat de utbildningspolitiska mål som uppställts i finansieringsbeslutet. Grunden för fördelningen av studerandeårsverkerna, vilken baserar sig på den faktiska situationen under tidigare år, kan ändras utgående från vilka utbildningspolitiska mål och behov som är gällande. När verksamheten inleds eller upphör är det självfallet möjligt att avvika från de allmänna fördelningsgrunderna i fråga om de prestationer som används som grund för statsfinansie-

ringen. För nya utbildningsanordnare som för första gången är med i det kalkylmässiga systemet skall den första fördelningen av studerandeårsverkna basera sig på en uppskattning.

Utbildningspolitiska mål kan anslutas till beslutet om studerandeårsverkna. De skall vara rekommendationer under det år som avses i beslutet. Huruvida de iakttas eller ej skall dock beaktas i de beslut om studerandeårsverkna som fattas efter det första beslutet. De nuvarande utbildningspolitiska målen förutsätter åtminstone rekommendationer som gäller betoning på den examensinriktade utbildningen, reglering av personalutbildningens andel i förhållande till den frivilliga utbildningen, höjning av kompetensnivån hos medelålders personer och främjande av jämlikheten i utbildningshänseende.

Eftersom antalet årsverken som fastställs för varje utbildningsanordnare som grund för statsfinansieringen beror på den faktiska utbildningen under tidigare år, inverkar det första beslutet om fördelning av studerandeårsverkna enligt det nya systemet avsevärt på vilken finansiering enskilda utbildningsanordnare får i framtiden. På grund av de arangemang som övergångsperioden förutsätter återstår så få årsverken att fördela för år 2001 att fördelningsbeslutet för nämnda år inte kan utgöra underlag för fördelningen av årsverken till olika utbildningsanordnare under kommande år. De principer som således skall tillämpas vid den första fördelningen av årsverkna gäller i huvudsak år 2002. I mån av möjlighet försöker man dock iakttä motvarande principer också vid fördelningen av årsverkna för 2001.

Utgångspunkten vid fördelningen av studerandeårsverkna för 2002 är att man vid sjunkande resurser i första hand försöker rikta finansieringen till de utbildningsanordnare som innehar specialkompetens i fråga om den yrkesinriktade vuxenutbildningen. De kalkylmässiga studerandeårsverkna och den finansiering som baserar sig på dem riktas i första hand till yrkesutbildningscentrerna för vuxna och de riksomfattande särskilda yrkesläroanstalterna samt de anordnare av grundläggande yrkesutbildning som erbjuder yrkesinriktad tilläggsutbildning. Om en läroanstalt för fritt bildningsarbete har ordnat

grundläggande yrkesutbildning eller i avsevärd omfattning utbildning som förbereder för yrkes- eller specialyrkesexamina, är avsikten att en sådan läroanstalt också i fortsättningen anvisas den föreslagna kalkylmässiga statsfinansieringen. Andra läroanstalter för fritt bildningsarbete som har ordnat yrkesinriktad tilläggsutbildning kan anvisas föreslagna finansiering i syfte att trygga ett jämnt utbildningsutbud. Universitet och yrkeshögskolor skall i regel inte beviljas tillstånd att ordna sådan utbildning som avses här och få finansiering för den utom i de undantagsfall då nämnda inrättningar för närvarande är de enda betydande anordnarna av tilläggsutbildning inom vissa utbildningsområden.

När studerandeårsverkna fördelas för första gången till olika utbildningsanordnare och huvudmän för läroanstalter, beaktas i vilken mån de instanser som utgör de främsta utbildningsanordnarna i det nya finansieringssystemet tidigare har ordnat yrkesinriktad tilläggsutbildning inom ramen för det finansieringssystem som baserade sig på länsstyrelsernas upphandling. Länsstyrelsernas uppgifter är också i det nya kalkylmässiga finansieringssystemet att producera information om de regionala behoven av yrkesinriktad tilläggsutbildning som underlag för besluten om fördelning av studerandeårsverkna.

Priser per enhet

Vid bestämmande av de priser per enhet med vilka studerandeårsverkna multipliceras är utgångspunkten det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som med stöd av 16 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet fastställs för den grundläggande yrkesutbildningen och som baserar sig på kostnaderna för den grundläggande yrkesutbildningen. De verkliga kostnaderna för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen skall inte direkt inverka på priset per enhet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. Utbildningsanordnarna skall därför hålla kostnaderna för den yrkesinriktade tilläggsutbildning åtskilda från kostnaderna för den grundläggande yrkesutbildningen.

Priserna per enhet skall i behövlig utsträckning graderas på basis av kostnadskillnaderna på olika utbildningsområden samt andra faktorer som väsentligt påverkar kostnaderna för utbildningen, såsom specialundervisningen. Avsikten är att genom förordning bestämma om gradering av priserna per enhet i sju olika prisklasser. Genom förordning skall också bestämmas till vilken prisklass respektive utbildning hör. På grund av graderingarna kommer priserna per enhet att variera mellan ca 27 000 mark till ca 95 000 mark. Då t.ex. yrkesinriktad tilläggsutbildning på svenska ordnas för en mycket liten grupp och utspritt i olika delar av landet, föreslås i finansieringslagen dessutom en bestämmelse om möjligheten att enligt prövning höja priserna per enhet. Motsvarande förfarande följs för närvarande inom den grundläggande yrkesutbildningen.

Finansieringsmekanism

I fråga om det föreslagna nya finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen tillämpas de allmänna principer för ett kalkylmässigt finansieringssystem som anges i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Den föreslagna kalkylmässiga statsfinansieringen är således inte öronmärkt, utan utbildningsanordnarna beslutar utgående från behoven om allokeringen av de resurser de fått sig tilldelade. Statsfinansieringen skall månatligen betalas direkt till utbildningsanordnarna i lika stora betalningsposter. Utbildningen kan också beviljas sådant understöd för utveckling av verksamheten som avses i finansieringslagen. Privata utbildningsanordnare kan beviljas extra statsunderstöd.

Eftersom det ur utbildningsanordnarens synvinkel är fråga om en kalkylmässig grund för statsfinansieringen, är utbildningsanordnaren inte skyldig att ordna och prissätta utbildningen på ett sätt som motsvarar grunderna för beräkning av statsandel. Statsfinansiering som beviljats för finansåret skall inte heller granskas efteråt, även om den faktiska utbildningen avviker från grunderna för beviljande av statsfinansieringen. Det finansieringsbeslut som fattas på förhand för finansi-

eringsåret är således slutligt, om inte något annat följer av de rättsmedel som står till buds, dvs. förfarandena med rättelseyrkande och sökande av ändring i finansieringslagen. Utbildningsanordnaren är inom de ramar undervisningsministeriet anger också fri att besluta om priset på tilläggsutbildningen. Det ekonomiska ansvaret i fråga om lösningar som gäller enstaka kurser ligger således helt hos utbildningsanordnaren.

Den föreslagna finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen skall inte särskilt beaktas vid bestämmande av kommunens finansieringsandel av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek. Det tillägg som görs i gällande finansieringsandel för kommunen på basis av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen kvarstår oförändrat. Förslaget har således ingen verkan på kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Statsunderstöd för utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service

Enligt förslaget skall alla utbildningsanordnare beviljas finansiering enligt finansieringslagen i förhållande till verksamhetens omfattning och inom ramen för statsbudgeten. Det föreslås att 43 § 3 mom. i finansieringslagen, vilket gäller statsunderstöd för utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service i yrkesutbildningscentrer för vuxna och riksomfattande särskilda läroanstalter, skall upphävas och den avgiftsbelagda servicen skall efter en tre års övergångsperiod inte längre understödjas. Också den prissubventionering som kommit in i den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen via detta understöd skall avskaffas när övergångstiden gått ut. I fråga om den avgiftsbelagda servicen föreslås en övergång till prissättning som täcker de verkliga kostnaderna. De resurser som frigörs i och med att understödet avskaffas kommer att användas för utökning av de studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen och för försök som ordnas i syfte att utveckla verksamheten.

2.3. Arrangemang under övergångsperioden

I propositionen föreslås att utbildning som baserar sig på upphandlingsavtal som länsstyrelserna ingått före ingången av 2001 skall finansieras enligt det gamla systemet tills utbildningen avslutas. Länsstyrelserna skall också sköta utbetalningarna i samband med de upphandlingsavtal de ingått tills avtalet upphör. Utbildning som ordnas våren 2001 och finansieringen av den skall därför huvudsakligen bygga på de upphandlingsavtal som länsstyrelserna ingått år 2000. Av de anslag som kan användas för frivillig tilläggsutbildning 2001 som helhet kommer en betydande del att rikta sig till finansiering av utbildning som länsstyrelserna ingått upphandlingsavtal för. Detta innebär att den utbildning som finansieras via det föreslagna kalkylmässiga statsfinansieringssystemet har en rätt begränsad omfattning ännu 2001.

En exakt bedömning av vilka anslag som kan användas för den nya kalkylmässiga statsfinansieringen 2001 kan göras först våren 2001 när användningen av de anslag som länsstyrelsernas upphandlingsverksamhet förutsätter preciserats. Också det praktiska genomförandet av det nya statsfinansieringssystemet förutsätter en tillräckligt lång övergångsperiod. Det föreslås därför att beslut för 2001 om studerandeårsverken, priser per enhet och statsfinansiering enligt det nya systemet skal kunna fattas under nämnda år, till skillnad från det förfarande som anges i finansieringslagen. Utbildning som finansieras via det nya kalkylmässiga finansieringssystemet skall således i praktiken kunna ordnas från och med hösten 2001.

I lagen föreslås bestämmelser om arrangemangen under övergångsperioden till följd av att statsunderstödet i yrkesutbildningscentrer för vuxna och riksomfattande särskilda läroanstalter för utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service avskaffas. Övergångsperioden föreslås omfatta tre år. Under det första året, dvs. 2001, skall varje utbildningsanordnare som står bakom nämnda läroanstalt få ett anslag som motsvarar statsunderstödet för 2000. År 2002 skall understödet vara två tredjedelar och år 2003 en tredjedel av nämnda belopp. År 2004 skall understödet

inte längre beviljas. Nämnda understöd under övergångsperioden föreslås också bli beaktade som en faktor som sänker priset för den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

I och med förslaget förnyas finansieringsmekanismen för den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningen. Reformen har således inte några ekonomiska verkningar i sig. Beslut om anslaget för frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning och utbildningens totala volym fattas årligen i statsbudgeten. Det är dock förenligt med det lagstadgade statsfinansieringssystemets syfte att utbildningsanordnarna kan räkna ut sin statsfinansiering på lång sikt.

Propositionen inverkar inte på kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

I budgetpropositionen för 2001 har det reserverats 176 miljoner mark för den kalkylmässiga statsfinansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. För finansieringen av den upphandling vid länsstyrelserna som anges i övergångsbestämmelserna har det i budgetpropositionen reserverats 230 miljoner mark samt 16 miljoner mark i överföring till andra utbildningsformers anslag. I budgetpropositionen har det dessutom reserverats 135 miljoner mark till yrkesutbildningscentrer för vuxna och till riksomfattande särskilda yrkesläroanstalter för finansiering av utbildning som ordnas i form av avgiftsbelagd service.

På grund av anslagsnivån i budgetpropositionen för 2001 kan finansieringen av tilläggsutbildningen inte riktas till en lika stor del av utbildningen som under 1997—2000. Avsikten är därför att den föreslagna kalkylmässiga statsfinansieringen skall beviljas färre utbildningsanordnare än förut. Finansieringen skall beviljas yrkesinriktad tilläggsutbildning på andra stadiet, varvid tyngdpunkten i finansieringen kommer att ligga vid yrkesutbildningscentrerna för vuxna och de riksomfattande särskilda yrkesläroanstalterna samt sådana anordnare av grundläggande yrkesutbildning som anges i lagen om yrkesutbildning. Om en läroanstalt för fritt bild-

ningsarbete har ordnat grundläggande yrkesutbildning eller i avsevärt omfattning utbildning som förbereder för yrkes- eller specialyrkesexamina, är avsikten att en sådan läroanstalt också i fortsättningen anvisas den föreslagna kalkylmässiga statsfinansieringen. Andra läroanstalter för fritt bildningsarbete som har ordnat yrkesinriktad tilläggsutbildning kan anvisas föreslagna finansiering i syfte att trygga ett jämnt utbildningsutbud. Yrkeshögskolorna skall dock inte beviljas den föreslagna finansieringen för yrkesinriktad tilläggsutbildning, utom i vissa undantagsfall när det gäller att trygga utbildningsutbudet. Sådan yrkesinriktad tilläggsutbildning som avses här skall inte heller ordnas i universiteten annat än i undantagsfall som hänger samman med tryggheten av utbildningsutbudet och som närmast hänför sig till verkställandet av det nya systemet. I sistnämnda fall skall universiteten i egenskap av statliga inrättningar anvisas ett särskilt anslag för detta ändamål i statsbudgeten. Den föreslagna kalkylmässiga statsfinansieringen kan inte heller beviljas andra statliga inrättningar utan finansieringen skall kanaliseras till dem som direkt budgetfinansiering.

Avskaffandet av understödet för avgiftsbelagd service medför en gradvis höjning av priset på den arbetskraftspolitiska vuxenutbildning som arbetskrafts- och näringscentralerna skaffar av yrkesutbildningscentrerna för vuxna och de riksomfattande särskilda yrkesläroanstalterna. År 2001 förblir ovanstående understöd på 2000 års nivå, dvs. ca 135 miljoner mark. Efter det sjunker understöden under tre år så, att den avgiftsbelagda servicen 2004 helt skall täcka utbildningens kostnader också i dessa läroanstalter.

I det upphandlingssystem vid länsstyrelserna som föreslås bli upphävt har utbildningsutbudet vid behov kunnat utvidgats genom att man skaffat utbildning också av andra producenter av utbildningstjänster än sådana som står under offentlig tillsyn, såsom företag som producerar utbildningstjänster. Upphandling av utbildning bland utbildningsordnare som inte står under offentlig tillsyn har varit möjlig endast om motsvarande utbildning inte funnits tillgänglig i läroanstalter under offentlig tillsyn. I praktiken har upphandlingen av utbildning i väldigt liten ut-

sträckning riktat sig till företag utanför utbildningssystemet. Den utbildning som sådana företag ordnar kan inte längre finansieras via det föreslagna statsfinansieringssystemet.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen innebär en förändrad arbetsfördelning mellan den statliga centralförvaltningen (undervisningsministeriet och Utbildningsstyrelsen) och länsstyrelserna. På länsstyrelserna försvinner de uppgifter som hänför sig till uppgörande av upphandlingsavtal för utbildning samt utbetalning av statsfinansiering enligt avtalen. På grund av de föreslagna arrangemangen under övergångsperioden kommer den arbetsmängd som beror på finansieringen av tilläggsutbildningen inte att minska märkbart på länsstyrelserna 2001. I det föreslagna systemet skall länsstyrelserna fortfarande sköta sakkunniguppgifter på regional nivå som gäller prognosticeringen av behovet av tilläggsutbildning samt uppföljning och utvärdering av utbildningen.

På grund av olika förvaltnings- och lagstiftningsreformer har antalet anställda vid länsstyrelserna minskat under hela 1990-talet. I slutet av 1990-talet har dock länsstyrelsernas uppgifter inom undervisnings- och kulturförvaltningen ökat via resultatavtalen mellan undervisningsministeriet och länsstyrelserna. I synnerhet administrationen av Europeiska unionens strukturfondsprojekt har i tilltagande grad bundit länsstyrelsernas resurser. Till följd av denna utveckling lider bildningsavdelningarna vid länsstyrelserna brist på personal, vilken kan underlättas med hjälp av det föreslagna kalkylmässiga statsfinansieringssystemet för den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningen. Propositionen anses således inte ha någon verkan på antalet anställda vid länsstyrelserna.

Förslaget medför en ökning av undervisningsministeriets uppgifter som statsbidragsmyndighet. Detta anses dock inte förutsätta personalökningar vid ministeriet. Insamlandet av uppgifter i samband med beredningen av besluten om statsfinansiering och rapporteringen bedöms förutsätta en ökning med ett årsverke vid utbildningsstyrelsen. Som helhet minskar det föreslagna fi-

nansieringssystemet det administrativa arbete som finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen kräver.

Det föreslagna nya kalkylmässiga statsfinansieringssystemet inverkar inte i sig på antalet anställda hos utbildningsanordnarna och deras status. Oberoende av finansieringssystemet är dessa omständigheter i huvudsak beroende av nivån på anslaget för finansiering av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen i statsbudgeten.

4. Beredningen av propositionen

Enligt budgetpropositionen för 2000 är avsikten att från ingången av 2001 övergå till ett system med kalkylerade statsandelar i den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. Undervisningsministeriet tillsatte en arbetsgrupp som hade till uppgift att med detta som utgångspunkt lägga fram förslag till revidering av finansierings- och regleringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. Under arbetets gång ordnade arbetsgruppen två möten där företrädare för de viktigaste ministerierna, utbildningsanordnarna och arbetsmarknadsparterna fick yttra sig. Den 15 januari 2000 överlämnade arbetsgruppen sitt förslag om övergång till ett kalkylmässigt statsfinansieringssystem i den yrkesinriktade tilläggsutbildningen (Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 3:2000). Ovannämnda instanser ombads dessutom avge utlåtanden om arbetsgruppspromemorian.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag på basis av arbetsgruppens promemoria och utlåtandena om den. I propositionen har tagits hänsyn till de synpunkter som framförts i en promemoria av arbetsgruppen för

uppföljning av lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning (Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 1:2000) när det gäller hur väl det upphandlingssystem som nu föreslås bli avskaffat fungerar.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Enligt propositionen skall det i 11 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet tas in grundläggande bestämmelser om finansiering också av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning. Dessa bestämmelser skall innehållsligt motsvara bestämmelserna i gällande 12 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet om finansieringen av nämnda utbildning. I en proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete som avlåts separat (RP /2000 rd) föreslås nämnda 12 § bli upphävd. Om föreliggande regeringsproposition om att omvandla det finansieringssystem för yrkesinriktad tilläggsutbildning som bygger på länsstyrelsernas upphandlingsverksamhet till ett kalkylmässigt system inte verkställs, skall bestämmelserna om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning i form av läroavtalsutbildning i sin nuvarande lydelse tas in i 12 §, som i nämnda proposition föreslås bli upphävd.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om yrkesinriktad vuxenutbildning

8 §. *Utbildning som förbereder för fristående examen och möjlighet att avlägga examen.* Till paragrafen har fogats ett nytt 3 mom. enligt vilket möjligheter att avlägga fristående examina också skall ordnas för dem som inte har deltagit i den förberedande utbildningen. Paragrafens rubrik har samtidigt ändrats på det sätt som 3 mom. förutsätter.

Examenskommissionerna samt de instanser som ansvarar för de praktiska arrangemangen vid examina kommer överens om ordnande av examina utan förberedande utbildning. Om finansieringen av nämnda examina bestäms i 48 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, enligt vilken examina som avläggs utan förberedande utbildning skall beaktas så som bestäms genom förordning vid fastställande av det antal studerandeårsverken som skall läggas till grund för statsfinansieringen till utbildningsanordnaren.

13 a §. *Information om utbildningen.* Paragrafen är ny och den innehåller bestämmelser om skyldigheten att informera om vilken frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas samt hur man söker till utbildningen. Möjligheten att allmänt få information om utbildningsmöjligheterna utgör en väsentlig del av syftet med den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningen. De studerandes rätt att oberoende av sin ställning på arbetsmarknaden söka sig till utbildning skiljer den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningen från den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen och från personalutbildning.

Det föreslås att i 11 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet intas en bestämmelse om att statsandelsprocenten för den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningen är 90 medan statsandelen för personalutbildningen är 50 procent av den kalkylerade statsandelsgrunden. Tanken med den föreslagna bestämmelsen om skyl-

dighet att informera är att den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningen i praktiken skall kunna särskiljas från personalutbildningen. Undervisningsministeriet kan vid behov genom förordning meddela närmare föreskrifter om informationen, såsom skyldigheten att informera om utbildningen i utbildningsguider eller andra allmänt tillgängliga publikationer och på Internet.

18 §. *Finansiering.* I paragrafens 1 mom. har hänvisningen till lagen om finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning, som föreslås bli upphävd, strukits. Finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas på undervisningsministeriets förvaltningsområde skall således i fortsättningen helt basera sig på lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Ikraftträdelsebestämmelse. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

1.2. Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

1 §. *Tillämpningsområde.* I paragrafens 4 mom. har hänvisningen till lagen om finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning, som föreslås bli upphävd, strukits. Med hänvisning till motiveringen för 8 § lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning har det i momentet samtidigt tagits in en bestämmelse enligt vilken bestämmelserna i 48 § om finansieringen av frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning också gäller i fråga om finansieringen av en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som fristående examen utan förberedande utbildning. Finansieringen av yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs som fristående examina utan förberedande utbildning skall således bestämmas på samma sätt.

Finansieringen av den utbildning som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som fristående examen och av examen i samband med detta skall också i fortsättningen bestämmas på samma sätt som finansieringen av grundläggande yrkesutbildning, dvs. på basis av antalet studerande och det per studerande bestämda priset per

enhet för utbildningsområdet.

5 §. *Grund för beräkning av finansieringen.* De tekniska ändringar som förutsatts av det nya finansieringssystemet för tilläggsutbildningen, vilket ersätter upphandlingsverksamheten vid länsstyrelserna, har gjorts i paragrafens 2 punkt. Bestämmelsen har dessutom gjorts klarare så att där också nämns grunden för beräkning av finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildning som ordnas som läroavtalsutbildning. Denna finansiering ändras inte.

11 §. *Finansiering av den yrkesinriktade tilläggsutbildningens driftskostnader.* Det föreslås att paragrafen ändras så att hela finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen på undervisningsministeriets förvaltningsområde framgår av den. Paragrafen skall alltså täcka finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildning som ordnas som läroavtalsutbildning, finansieringen av de särskilda yrkesläroanstalterna samt den nya finansiering som ersätter upphandlingsverksamheten vid länsstyrelserna och bygger på antalet studerandeårsverken och de per studerandeårsverke bestämda priserna per enhet. I paragrafen bestäms för närvarande om finansieringen av särskilda yrkesläroanstalters driftskostnader.

Bestämmelserna i paragrafens 1 och 2 mom. om finansieringen av särskilda yrkesläroanstalter och av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas som läroavtalsutbildning motsvarar gällande lagstiftning. För närvarande ingår bestämmelserna om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning i form av läroavtalsutbildning i 12 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Denna paragraf föreslås bli upphävd i en proposition som avges separat till riksdagen.

Enligt paragrafens 3 mom. beräknas finansieringen för annan tilläggsutbildning än sådan som ordnas i särskilda yrkesläroanstalter och som läroavtalsutbildning enligt ett belopp som fås genom sammanräkning av produkterna av antalet studerandeårsverken som fastställs årligen på förhand för det följande året för utbildning i olika prisgrupper för varje utbildningsanordnare och de priser per enhet som bestäms för utbildningen i de olika prisgrupperna. Inom den frivilliga yrkesinrik-

tade tilläggsutbildningen är statsfinansieringen för utbildningsanordnaren 90 procent av nämnda belopp och i personalutbildning som ordnas för en viss arbetsgivares behov 50 procent av nämnda belopp. De olika statsandelsprocenterna beror på att arbetsgivarna förutsätts stå för en betydande andel av kostnaderna för personalutbildningen. Utgångspunkten har dessutom varit att de studerandes avgifter i genomsnitt inte kan täcka en särskilt stor del av kostnaderna för utbildningen när det är fråga om frivilligt deltagande i utbildning som arbetsgivaren inte understöder. Förslaget baserar sig i detta avseende på samma principer som har iakttagits i utbildning som länsstyrelserna upphandlat.

Enligt paragrafens 3 mom. skall genom förordning av statsrådet bestämmas om hur det studerandeårsverke som läggs till grund för den kalkylmässiga finansieringen beräknas på basis av antalet studerandearbetsdagar. Avsikten är att genom förordning bestämma att ett studerandeårsverke är 190 studerandearbetsdagar. En studerandearbetsdag anses omfatta en arbetsinsats som kräver minst sju timmars effektiva studier. Nämnda definitioner skall endast reglera finansieringen, inte de praktiska undervisningsarrangemangen. Dem bestämmer utbildningsanordnaren om.

Om beräkning av de priser per enhet som läggs till grund för finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen bestäms i 16 och 22 §. Om fastställande av det antal studerandeårsverken med vilka priserna per enhet multipliceras bestäms i 48 §.

16 §. *Genomsnittliga belopp för priserna per enhet.* Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras så att också priserna per enhet per studerandeårsverke i olika prisgrupper i det föreslagna finansieringssystem som ersätter upphandlingssystemet vid länsstyrelserna beräknas inom ramen för de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet. Enligt föreslagna 22 § 1 mom. beräknas nämnda priser per enhet per studerandeårsverke för tilläggsutbildningen på basis av det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkesutbildning med stöd av 16 § 1 mom.

Den föreslagna ändringen av paragrafens 2 mom. innebär i praktiken att de anslag som årligen intas i statsbudgeten för den yrkesin-

riktade tilläggsutbildningen dimensioneras på basis av det totala antalet studerandeårsverken som anges i budgeten och det genomsnittliga belopp för priserna per enhet för yrkesutbildning (35 969 mark år 2000). Inom ramen för budgeten bestämmer undervisningsministeriet priserna per enhet per studerandeårsverke i olika prisgrupper så, att priserna per enhet multiplicerade med antalet studerandeårsverken sammanlagt motsvarar produkten av antalet studerandeårsverken enligt budgeten och det genomsnittliga beloppet för priserna per enhet för yrkesutbildning.

19 §. *Priserna per enhet för yrkesutbildning.* Det föreslås att paragrafen preciseras så att kostnaderna för yrkesinriktad tilläggsutbildning och de studerande som deltar i utbildningen inte skall beaktas i kostnaderna när priserna per enhet per studerande för yrkesutbildning räknas ut vartannat år på basis av de faktiska kostnaderna. Kostnaderna för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen skall således hålls åtskilda från kostnaderna för annan yrkesutbildning.

I det föreslagna nya finansieringssystemet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen bestäms priserna per enhet per studerandeårsverke som referenspriser utgående från de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet för yrkesutbildning. Priserna per enhet baserar sig alltså inte på ett eget kostnadsunderlag.

22 §. *Priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning.* Paragrafen har förnyats till sin uppbyggnad så att mekanismen för beräkning av priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning på undervisningsministeriets förvaltningsområde framgår i sin helhet av paragrafen. I paragrafen bestäms för närvarande om priserna per enhet för särskilda yrkesläroanstalter. Bestämmelserna i paragrafens 2 och 3 mom., som gäller bestämmande av priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas vid särskilda yrkesläroanstalter och som läroavtalsutbildning, motsvarar gällande lagstiftning.

Enligt paragrafens 1 mom. skall priserna per enhet per studerandeårsverke för tilläggsutbildning som finansieras på basis av det föreslagna nya antalet studerandeårsverken beräknas på basis av det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställs för yr-

kesutbildning med stöd av 16 § 1 mom., så som sagts i motiveringen för 16 §. Priserna per enhet graderas i utbildning som hör till olika prisgrupper och i specialundervisningen på det sätt som bestäms genom förordning av statsrådet. Vederbörande ministerium kan också av särskilda skäl höja priset per enhet enligt prövning.

Avsikten är att genom förordning av statsrådet bestämma om sju olika prisgrupper. I dem placeras den yrkesinriktade tilläggsutbildningen inom olika branscher på det sätt som de uppskattade kostnaderna för utbildningen förutsätter. Genom graderingen vill man säkerställa att de kostnadsskillnader som utbildning inom olika branscher uppvisar blir beaktade i tillräcklig grad också i det kalkymässiga statsfinansieringssystemet. Vid graderingen beaktas också kostnader som är större än genomsnittet i specialundervisning som ordnas på grund av handikapp, sjukdom eller av andra personrelaterade särskilda skäl. Enligt preliminära beräkningar kommer priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning på grund av graderingen att variera mellan knappt 27 000 mark till knappt 95 000 mark enligt 2000 års kostnadsnivå. En höjning av priset per enhet enligt prövning skall tillämpas t.ex. när yrkesinriktad tilläggsutbildning ordnas på svenska för små grupper runt om i landet.

Enligt preliminära utredningar kan genom förordning bestämmas om placering av utbildningen i följande olika prisgrupper:

1. utbildning med inriktning på allmänna språkexamina (koefficient 1, ca 26 600 mark enligt 2000 års kostnadsnivå).

2. handel och administration, turism-, kosthålls- och ekonomibranschen, social- och hälsovårdsbranschen samt fritidsverksamhet och idrott (koefficienten 1,3)

3. kultur och skönhetsbranschen (koefficient 1,6)

4. naturbruk samt teknik och kommunikation (koefficient 1,8)

5. mediekultur och musik (koefficient 2,6)

6. transport, jordbyggnad, lyftkranarbete, sprängning och utbildning för samer (koefficient 3,6), samt

7. annan yrkesinriktad tilläggsutbildning (koefficient 1).

Koefficienterna inom parentes beskriver

nivån på priset per enhet för utbildning som hör till olika prisgrupper i förhållande till annan utbildning. I specialundervisning som ordnas för handikappade, sjuka, personer med fördröjd utveckling eller störningar i känslolivet eller av något annat särskilt skäl är i behov av stödtjänster i studierna skall priset i varje ovannämnd prisgrupp dessutom höjas med ett belopp som är 50 procent av det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkesutbildning med stöd av 16 § 1 mom.

43 §. *Statsunderstöd för lärarutbildning samt undervisning på samiska och i samiska.* Det föreslås att 3 mom. om statsunderstöd för utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service skall upphävas. Samtidigt ändras rubriken i enlighet med detta. Enligt förslaget skall statsunderstöd inte längre kunna beviljas för utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service, utan prissättningen inom den avgiftsbelagda servicen skall i fortsättningen baseras sig på totalkostnaderna för utbildningen.

Statsunderstöd enligt den bestämmelse som föreslås bli upphävd har beviljats sådana utbildningsanordnare som när den nya utbildningslagstiftningen trädde i kraft vid början av 1999 var huvudmän för yrkesutbildningscentrer för vuxna och riksomfattande särskilda läroanstalter. Statsrådet har fastställt grunderna för statsunderstödet för denna utbildning. Understödet har grundat sig på de faktiska kostnaderna vid nämnda läroanstalter under de tre föregående åren.

Att statsunderstödet för utbildning som ordnas som avgiftsbelagd service dras in är motiverat eftersom understödet snedvrider prissättningen när det gäller avgiftsbelagda tjänster hos olika utbildningsanordnare. Understödet har vidare varit det sista statsbidragssystemet som baserat sig på en enskild läroanstalts verkliga kostnader. Avsikten är att överföra de medel som använts för understödet till den föreslagna nya finansieringen med pris per enhet för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen.

Enligt övergångsbestämmelsens 2 mom. bestäms en tre års anpassningstid för yrkesutbildningscentrerna för vuxna och de riksomfattande särskilda yrkesläroanstalterna under vilken statssubventionen för den av-

giftsbelagda servicen avvecklas. År 2001 får dessa utbildningsanordnare understödet till samma belopp som under 2000. År 2002 sjunker understödet till två tredjedelar och år 2003 till en tredjedel av beloppet. Från och med 2004 beviljas understödet inte längre.

48 §. *Fastställande av antalet prestationer som används vid beräkning av finansieringen.* Till paragrafen har fogats en bestämmelse enligt vilken undervisningsministeriet årligen för det följande finansåret bestämmer antalet studerandeårsverken som skall läggas till grund för finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning för varje utbildningsanordnare (1 mom.). Till paragrafens 2 mom. har fogats en bestämmelse, som bemyndigar undervisningsministeriet att ge utbildningsanordnaren anvisningar i fråga om utbildningsutbudet i samband med beslutet om studerandeårsverkerna i den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. Genom dessa anvisningar kan utbildningsanordnaren i enlighet med på förhand angivna utbildningspolitiska mål åläggas att erbjuda utbildning med ett visst innehåll samt att erbjuda utbildning för vissa kategorier. På basis om det bemyndigande som föreslås i 2 mom. kan undervisningsministeriet också styra förhållandet mellan den frivilliga yrkesinriktade tilläggsutbildningen och personalutbildningen inom det totala utbildningsutbudet. Vilket utfallet blir av dessa anvisningar av undervisningsministeriet beaktas när man fattar beslut om antalet studerandeårsverken som grund för finansieringen för de följande åren.

För varje utbildningsanordnare anges årligen separat antalet studerandeårsverken för utbildning i varje sådan prisgrupp som utbildningsanordnaren antas erbjuda det följande året. Prestationsbeslutet är dock slutligt i den bemärkelsen att statsfinansieringen inte granskas i efterskott, även om den faktiska utbildningen skulle ha riktat sig till någon annan sektor än vad beslutet om studerandeårsverkerna angav. Eftersom utgångspunkten vid beslutet om studerandeårsverken för det följande finansåret fortfarande är den faktiska utbildningen i olika prisgrupper under det föregående året eller under tidigare år, inverkar den faktiska utbildningen på finansieringsbeloppet för de följande finansåren.

I paragrafens 3 mom. bestäms om finansie-

ringen av fristående examina i de fall då examen inte avläggs och finansieras som en del av den förberedande utbildningen. Enligt förslaget skall examina som avlagts på detta sätt beaktas så som bestäms genom förordning av statsrådet vid fastställande av det antal studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen. Avsikten är att genom förordning bestämma att en självständig fristående examen vid fastställande av studerandeårsverkerna skall motsvara åtta hundraedelar av ett helt studerandeårsverk, vilket skulle motsvara en arbetsinsats på ca tre studieveckor. Enligt bestämmelsen om tillämpningsområde i lagens 1 § skall grundexamina som avläggs som fristående examina utan förberedande utbildning finansieras på beskrivet sätt.

Ikraftträdelsebestämmelse. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

I ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. bestäms om de arrangemang under övergångsperioden som har behandlats i motiveringen för 43 § och som hänför sig till indragningen av statsunderstöd som beviljats för utbildning som ordnas i form av avgiftsbelagd service. Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. skall utbildning som länsstyrelserna skaffat innan lagen träder i kraft finansieras enligt lagen om yrkesinriktad tilläggsutbildning, som föreslås bli upphävd, tills den utbildning avtalet gäller har upphört. Länsstyrelserna skall sköta avgifterna i anslutning till den upphandlade utbildningen i enlighet med upphandlingsavtalen. På grund av detta och med beaktande av de anslag som anvisats frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning i budgetpropositionen för 2001 kommer största delen av den utbildning som ordnas 2001 fortfarande att finansieras via länsstyrelserna.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. kan de beslut som förutsatts av det föreslagna nya finansieringssystemet, som baserar sig på antalet studerandeårsverken och priserna per enhet per studerandeårsverk, i fråga om år 2001 fattas under nämnda år. I praktiken skall besluten beredas våren 2001 och utbildning enligt det nya finansieringssystemet inledas på hösten samma år. Utbildning som ordnas våren 2001 skall på det sätt som sägs i motiveringen för ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. finansieras via länsstyrelserna.

Enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall finansieringsbesluten för utbildningsanordnarna normalt fattas senast den 11 januari finansåret.

1.3. Lag om upphävande av lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning

1 §. Enligt paragrafen upphävs genom denna lag lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning, där det bestäms om ett system för upphandling av frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning som verkställs av länsstyrelserna.

2 §. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2001. Om finansieringsarrangemangen under övergångsperioden till följd av att lagen upphävs bestäms i ikraftträdelsebestämmelsen i den föreslagna lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

1.4. Lag om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

12 §. *Förhållandet till övrig statsfinansiering.* Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att de statsunderstöd för utbildning i form av avgiftsbelagd service som avses i 43 § 3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, vilket föreslås bli upphävt, inte längre skall beaktas som en faktor som sänker anskaffningspriset för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. De understöd under övergångsperioden som behandlats ovan i motiveringen för ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. i lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och som hänför sig till avvecklandet av nämnda understöd skall dock enligt denna lags ikraftträdelsebestämmelse beaktas som avdrag på anskaffningspriset för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Paragrafens 1 mom. har dessutom korrigerats så att det motsvarar de bestämmelser som var gällande före ingången av 1999 i fråga om att statsunderstöd eller statsersättning enligt lagen om ombildning av yrkes-

kurscentralerna till yrkesutbildningscentrer för vuxna (761/1990) för lokalhyror, hyresvärden och anskaffning av egna lokaler i stället för hyreslokaler skall beaktas som faktorer som sänker anskaffningspriset för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Nämnda ersättningar och statsunderstöd blev oavsiktligt utelämnade när den nu aktuella paragrafen ändrades i samband med den nya utbildningslagstiftning som trädde i kraft vid ingången av 1999. De har dock även efter nämnda datum beaktats enligt tidigare praxis vid fastställande av anskaffningspriserna för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

Ikraftträdelsebestämmelse. Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2001. I ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. bestäms om arrangemangen under den övergångsperiod som behandlas i motiveringen för 12 §. Dessa arrangemang hänför sig till den gradvisa avvecklingen under 2001—2003 av statsunderstödet för utbildning som ordnats i form av avgiftsbelagd service.

2. Närmare bestämmelser

Propositionen föranleder närmare bestämmelser som utfärdas av statsrådet genom förordning. Avsikten är att med stöd av de fullmaktsbestämmelser som föreslås i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet närmare föreskriva om bestäm-

mande av de studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen (11 § 3 mom.), graderingen av priserna per enhet per studerandeårsverke (22 § 1 mom.) samt hur fristående examina som avläggs utan förberedande utbildning beaktas vid fastställande av det antal studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen av den yrkesinriktade tilläggsutbildningen (48 § 3 mom.).

Dessutom kan undervisningsministeriet med stöd av 14 § 1 mom. lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning vid behov genom förordning meddela närmare bestämmelser om vilka tillvägagångssätt som skall iaktas när man informerar om frivillig yrkesinriktad tilläggsutbildning. Enligt 48 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan undervisningsministeriet i samband med de årliga besluten om studerandeårsverken ge utbildningsanordnarna anvisningar om utbildningsutbudet. Anvisningarna har verkningar också på finansieringsbeloppet.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

Med stöd av vad som anförts ovan förläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Lag****om ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 augusti 1998 om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) rubriken
för 8 § samt 18 § 1 mom. samt
fogas till 8 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 13 a § som följer:

8 §

Utbildning som förbereder för fristående examen och möjlighet att avlägga examen

randet vid ansökan till utbildningen finns allmänt tillgänglig. Närmare bestämmelser om informationen om utbildningen utfärdas vid behov genom förordning av undervisningsministeriet. Vad som bestäms i denna paragraf gäller inte personalutbildning.

Den utbildningsanordnare som avses i 7 § 2 mom. eller någon annan sammanslutning eller stiftelse som avses i nämnda bestämmelse är på det sätt som avtalas med examenskommissionen skyldig att ordna möjligheter att avlägga fristående examina också utan förberedande utbildning.

18 §

Finansiering

I fråga om finansieringen av driftskostnaderna för utbildning enligt denna lag gäller vad som bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998).

5 kap.

Särskilda bestämmelser

13 a §

Information om utbildningen

Utbildningsanordnaren skall sörja för att information om utbildningen och om förfä-

-----
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 43 § 3 mom.,
 sådant det lyder i lag 1186/1998, samt
ändras 1 § 4 mom., 5 § 2 punkten, 11 §, 16 § 2 mom., 19 § 1 mom., 22 §, rubriken för 43 § samt 48 §,
 av dessa lagrum 1 § 4 mom. och rubriken för 43 § sådana de lyder i nämnda lag 1186/1998, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

 Om finansiering av utbildning som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen som avläggs genom en fristående examen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning och om finansieringen av den examen som avläggs i samband med utbildningen gäller vad som i denna lag bestäms om finansiering av grundläggande yrkesutbildning. Om en yrkesinriktade grundexamen avläggs utan förberedande utbildning gäller om finansieringen av examen vad som i denna lag bestäms om finansiering av yrkesexamen och specialyrkesexamen som avläggs utan förberedande utbildning.

5 §

Grund för beräkning av finansieringen

Finansieringen för driftskostnader som gäller undervisnings- och kulturverksamhet bestäms enligt kalkylerade grunder. Finansieringen bestäms

-----
 2) i yrkesinriktad tilläggsutbildning på basis av det antal studerandeårsverken, undervisningstimmar eller studieveckor som fastställts för utbildningsanordnaren som grund

för beräkning av statsfinansieringen samt det per studerandeårsverke, undervisningstimme eller studievecka bestämda priset per enhet samt i läroavtalsutbildning som ordnas som yrkesinriktad tilläggsutbildning på basis av antalet studerande och det per studerande bestämda priset per enhet,

11 §

Finansiering av den yrkesinriktade tilläggsutbildningens driftskostnader

-----
 En utbildningsanordnare beviljas finansiering för en särskild yrkesläroanstalts driftskostnader till det belopp som fås när det antal undervisningstimmar eller studieveckor som fastställts för utbildningsanordnaren som grund för beräkning av finansieringen multipliceras med det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme eller studievecka.

En utbildningsanordnare beviljas finansiering för driftskostnaderna i yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning till det belopp som fås när antalet studerande som får utbildningen multipliceras med de priser per enhet som bestäms per studerande för utbildningen.

En utbildningsanordnare beviljas finansiering för driftskostnaderna i annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som avses i 1 och 2 mom. till 90 procent av det belopp som

fås genom sammanräkning av produkterna av det antal studerandeårsverken som fastställts för utbildningsanordnaren som grund för beräkning av statsandelen och de priser per enhet som bestämts per studerandeårsverke. Inom personalutbildning är finansieringen dock 50 procent av det belopp som räknats på nämnda sätt. Bestämmelser om hur det studerandeårsverke som läggs till grund för finansieringen fastställs utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Genomsnittliga belopp för priserna per enhet

Priserna per enhet bestäms av vederbörande ministerium. De priser per enhet som avses i detta kapitel bestäms med undantag för de priser per enhet som avses i 18 § 5 mom., 19 § 7 mom., sista meningen i 20 § 4 mom., 21 § 1 mom. och 22 § 2 mom. så att de belopp som beräknats enligt priserna per enhet och som läggs till grund för finansieringen sammanlagt motsvarar de belopp som beräknas på basis av de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet.

19 §

Priserna per enhet för yrkesutbildning

Priserna per enhet per studerande i yrkesutbildning skall beräknas vartannat år för varje utbildningsområde genom att de riksomfattande totalkostnader som alla anordnare av yrkesutbildning har haft för utbildningen inom respektive utbildningsområde under året före det då priserna per enhet bestäms divideras med det totala antalet studerande som fått utbildning inom respektive utbildningsområde nämnda år. När priserna per enhet beräknas beaktas dock inte kostnader för läroavtalsutbildning eller för yrkesinriktad tilläggsutbildning och inte heller studerande som får denna utbildning. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildningen på utbildningsområdet, bestäms priset per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna för utbildningsområdet i fråga.

22 §

Priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning

De priser per enhet per studerandeårsverke för yrkesinriktad tilläggsutbildning som avses i 11 § 3 mom. beräknas på basis av det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkesutbildning med stöd av 16 § 1 mom. Priserna per enhet graderas i utbildning som hör till olika prisgrupper och i specialundervisning enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet. Vederbörande ministerium kan dessutom av särskilda skäl höja priset per enhet.

Vederbörande ministerium fastställer årligen priserna per enhet per undervisningstimme eller studievecka för särskilda yrkesläroanstalter enligt priserna per enhet för det föregående året justerade till den beräknade kostnadsnivån det år då priset per enhet tillämpas. På basis av faktorer som väsentligt påverkar kostnaderna för utbildningen graderas priserna per enhet så som bestäms genom förordning av statsrådet.

Om priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning bestäms i 19 § 7 mom.

43 §

Statsunderstöd för lärarutbildning samt undervisning på samiska och i samiska

48 §

Fastställande av antalet prestationer som används vid beräkning av finansieringen

Vederbörande ministerium fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeårsverken, studieveckor, undervisningstimmar och årsverken som skall läggas till grund för finansieringen för det följande finansåret.

Vederbörande ministerium kan vid fastställande av det antal studerandeårsverken enligt

11 § 3 mom. som läggs till grund för finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning ge utbildningsanordnaren anvisningar i fråga om utbildningsutbudet.

Yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs som fristående examina utan förberedande utbildning beaktas, enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet, när det antal studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning enligt 11 § 3 mom. fastställs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

En utbildningsanordnare som när denna lag träder i kraft har fått statsunderstöd enligt 43 § 3 mom., vilket är i kraft när denna lag träder i kraft, för utbildning som ordnas i form av avgiftsbelagd service, beviljas 2001 statsunderstöd till ett belopp som motsvarar statsunderstödet för 2000. År 2002 beviljas statsunderstöd till två tredjedelar och 2003 till en tredjedel av statsunderstödet för 2000. Om utbildningsanordnaren upphör med verk-

samheten, beviljas det understöd som avses i detta moment tills verksamheten upphör som en proportionell andel av det årliga understödet motsvarande verksamhetstiden.

Yrkesinriktad tilläggsutbildning för vilken länsstyrelsen och en producent av utbildningstjänster har ingått ett upphandlingsavtal enligt lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning (1138/1996) innan denna lag träder i kraft finansieras enligt nämnda lag tills utbildningen upphör.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag eller i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) kan beslut för 2001 som gäller antalet studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning., priserna per enhet och finansieringen av utbildningen enligt 11 § 3 mom. i denna lag, fattas under nämnda år.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om upphävande av lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen den 20 december 1996 om yrkesinriktad tilläggsutbildning (1138/1996).

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av 12 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1990 om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) 12 §
1 mom., sådant det lyder i lag 646/1998, som följer:

12 §

Förhållandet till övrig statsfinansiering

När utbildning anskaffas från en utbildningsanordnare som beviljas statsunderstöd eller statsersättning med stöd av lagen om ombildning av yrkeskurscentralerna till yrkesutbildningscentrer för vuxna (761/1990) skall såsom avdrag vid prissättningen av utbildningen beaktas den del av kostnaderna för anskaffning av utbildningen som motsvarar statsunderstödet eller statsersättningen.

ningsanordnare som när denna lag träder i kraft har fått statsunderstöd enligt 43 § 3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) för utbildning som ordnas i form av avgiftsbelagd service skall såsom avdrag vid prissättningen av utbildningen beaktas den del av kostnaderna för anskaffning av utbildningen som motsvarar de statsunderstöd för 2001—2003 som avses i ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. i lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.
När utbildning anskaffas från en utbild-

Helsingfors den 6 oktober 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Kulturminister *Suvi Lindén*

1.

Lag

om ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 augusti 1998 om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) rubriken
för 8 § samt 18 § 1 mom. samt
fogas till 8 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 13 a § som följer:

Gällande lydelse

8 §

*Utbildning som förbereder för fristående
examen*

Föreslagen lydelse

8 §

*Utbildning som förbereder för fristående
examen och möjlighet att avlägga examen*

---

*Den utbildningsanordnare som avses i 7 §
2 mom. eller någon annan sammanslutning
eller stiftelse som avses i nämnda bestäm-
melse är på det sätt som avtalas med exa-
menskommissionen skyldig att ordna möj-
ligheter att avlägga fristående examina
också utan förberedande utbildning.*

5 kap.

Särskilda bestämmelser

13 a §

Information om utbildningen

*Utbildningsanordnaren skall sörja för att
information om utbildningen och om förfä-
randet vid ansökan till utbildningen finns
allmänt tillgänglig. Närmare bestämmelser
om informationen om utbildningen utfärdas
vid behov genom förordning av undervis-
ningsministeriet. Vad som bestäms i denna
paragraf gäller inte personalutbildning.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

18 §

*Finansiering**Finansiering*

I fråga om finansieringen av driftskostnaderna för utbildning enligt denna lag gäller vad som bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) och lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning (1138/1996).

I fråga om finansieringen av driftskostnaderna för utbildning enligt denna lag gäller vad som bestäms i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 43 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1186/1998, samt ändras 1 § 4 mom., 5 § 2 punkten, 11 §, 16 § 2 mom., 19 § 1 mom., 22 §, rubriken för 43 § samt 48 §, av dessa lagrum 1 § 4 mom. och rubriken för 43 § sådana de lyder i nämnda lag 1186/1998, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Om finansiering av utbildning som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen som avläggs genom en fristående examen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning och om finansieringen av den examen som avläggs i samband med utbildningen

-----

Om finansiering av utbildning som förbereder för en yrkesinriktad grundexamen som avläggs genom en fristående examen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning och om finansieringen av den examen som avläggs i samband med utbildningen

gäller vad som i denna lag bestäms om finansiering av grundläggande yrkesutbildning. Om nämnda yrkesinriktade grundexamen avläggs utan förberedande utbildning gäller om finansieringen av examen vad som särskilt bestäms om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning. *I fråga om finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning gäller, utöver vad som i denna lag bestäms om finansiering av driftskostnader vid särskilda yrkesläroanstalter och inom läroavtalsutbildning, vad som särskilt bestäms om detta.*

gäller vad som i denna lag bestäms om finansiering av grundläggande yrkesutbildning. Om en yrkesinriktade grundexamen avläggs utan förberedande utbildning gäller om finansieringen av examen vad som *i denna lag bestäms om finansiering av yrkesexamen och specialyrkesexamen som avläggs utan förberedande utbildning.*

5 §

Grund för beräkning av finansieringen

Finansieringen för driftskostnader som gäller undervisnings- och kulturverksamhet bestäms enligt kalkylerade grunder. Finansieringen bestäms

2) i särskilda yrkesläroanstalter på basis av det antal undervisningstimmar eller studieveckor som fastställts som grund för beräkning av statsandelen för läroanstalten samt det per undervisningstimme eller studievecka bestämda priset per enhet,

2) *i yrkesinriktad tilläggsutbildning på basis av det antal studerandeårsverken, undervisningstimmar eller studieveckor som fastställts för utbildningsanordnaren som grund för beräkning av statsfinansieringen samt det per studerandeårsverke, undervisningstimme eller studievecka bestämda priset per enhet samt i läroavtalsutbildning som ordnas som yrkesinriktad tilläggsutbildning på basis av antalet studerande och det per studerande bestämda priset per enhet,*

11 §

Finansiering av särskilda yrkesläroanstalters driftskostnader

Till en utbildningsanordnare beviljas finansiering för en särskild yrkesläroanstalt till det belopp som fås när det antal undervisningstimmar eller studieveckor som fastställts för utbildningsanordnaren som grund

11 §

Finansiering av den yrkesinriktade tilläggsutbildningens driftskostnader

En utbildningsanordnare beviljas finansiering för en särskild yrkesläroanstalts driftskostnader till det belopp som fås när det antal undervisningstimmar eller studieveckor som fastställts för utbildningsanordnaren

Gällande lydelse

för beräkning av statsandelen multipliceras med det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme eller studievecka.

Föreslagen lydelse

som grund för beräkning av finansieringen multipliceras med det pris per enhet som bestämts per undervisningstimme eller studievecka.

En utbildningsanordnare beviljas finansiering för driftskostnaderna i yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning till det belopp som fås när antalet studerande som får utbildningen multipliceras med de priser per enhet som bestämts per studerande för utbildningen.

En utbildningsanordnare beviljas finansiering för driftskostnaderna i annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som avses i 1 och 2 mom. till 90 procent av det belopp som fås genom sammanräkning av produkterna av det antal studerandeårsverken som fastställts för utbildningsanordnaren som grund för beräkning av statsandelen och de priser per enhet som bestämts per studerandeårsverke. Inom personalutbildning är finansieringen dock 50 procent av det belopp som räknats på nämnda sätt. Bestämmelser om hur det studerandeårsverke som läggs till grund för finansieringen fastställs utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Genomsnittliga belopp för priserna per enhet

Priserna per enhet bestäms av vederbörande ministerium. De priser per enhet som avses i detta kapitel bestäms med undantag för de priser per enhet som avses i 18 § 5 mom., 19 § 7 mom., sista meningen i 20 § 4 mom., 21 § 1 mom. och 22 § så att de belopp som beräknats enligt priserna per enhet och som läggs till grund för finansieringen sammanlagt motsvarar de belopp som beräknas på basis av de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet.

19 §

Priserna per enhet för yrkesutbildning

Priserna per enhet per studerande i yrkesutbildning skall beräknas vartannat år

---

Priserna per enhet bestäms av vederbörande ministerium. De priser per enhet som avses i detta kapitel bestäms med undantag för de priser per enhet som avses i 18 § 5 mom., 19 § 7 mom., sista meningen i 20 § 4 mom., 21 § 1 mom. och 22 § 2 mom. så att de belopp som beräknats enligt priserna per enhet och som läggs till grund för finansieringen sammanlagt motsvarar de belopp som beräknas på basis av de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet.

19 §

Priserna per enhet för yrkesutbildning

Priserna per enhet per studerande i yrkesutbildning skall beräknas vartannat år för

för varje utbildningsområde genom att de riksomfattande totalkostnader som alla anordnare av yrkesutbildning har haft för utbildningen inom respektive utbildningsområde under året före det då priset per enhet bestäms divideras med det totala antalet studerande som fått utbildning på utbildningsområdet i fråga nämnda år. När priserna per enhet beräknas beaktas dock inte kostnader för läroavtalsutbildning och inte heller studerande som får denna utbildning. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildningen på utbildningsområdet, bestäms priset per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna för utbildningsområdet i fråga.

---

 22 §

Priserna per enhet för särskilda yrkesläroanstalter

Vederbörande ministerium fastställer årligen priserna per enhet per undervisningstimme eller studievecka för särskilda yrkesläroanstalter enligt priserna per enhet för det föregående året justerade till den beräknade kostnadsnivån det år då priset per enhet tillämpas. På basis av faktorer som väsentligt påverkar kostnaderna för utbildningen graderas priserna per enhet så som bestäms genom förordning.

varje utbildningsområde genom att de riksomfattande totalkostnader som alla anordnare av yrkesutbildning har haft för utbildningen inom respektive utbildningsområde under året före det då priserna per enhet bestäms divideras med det totala antalet studerande som fått utbildning inom respektive utbildningsområde nämnda år. När priserna per enhet beräknas beaktas dock inte kostnader för läroavtalsutbildning eller för yrkesinriktad tilläggsutbildning och inte heller studerande som får denna utbildning. Om det inte är möjligt att utreda kostnaderna för utbildningen på utbildningsområdet, bestäms priset per enhet på basis av de uppskattade kostnaderna för utbildningsområdet i fråga.

---

 22 §

Priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning

De priser per enhet per studerandeårsverke för yrkesinriktad tilläggsutbildning som avses i 11 § 3 mom. beräknas på basis av det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkesutbildning med stöd av 16 § 1 mom. Priserna per enhet graderas i utbildning som hör till olika prisgrupper och i specialundervisning enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet. Vederbörande ministerium kan dessutom av särskilda skäl höja priset per enhet.

Vederbörande ministerium fastställer årligen priserna per enhet per undervisningstimme eller studievecka för särskilda yrkesläroanstalter enligt priserna per enhet för det föregående året justerade till den beräknade kostnadsnivån det år då priset per enhet tillämpas. På basis av faktorer som väsentligt påverkar kostnaderna för utbildningen graderas priserna per enhet så som bestäms genom förordning av statsrådet.

Om priserna per enhet för yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning bestäms i 19 § 7 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

43 §

Statsunderstöd för lärarutbildning, undervisning på samiska och i samiska samt utbildning som ordnas såsom avgiftsbelagd service

---

En anordnare av yrkesutbildning som med stöd av den utbildningsuppgift som ålagts den ordnar yrkesutbildning i form av avgiftsbelagd service, kan årligen för nämnda verksamhet beviljas statsunderstöd enligt de grunder statsrådet fastställer.

48 §

Fastställande av antalet prestationer som används vid beräkning av finansieringen

Vederbörande ministerium fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal undervisningstimmar, studieveckor och årsverken som skall läggas till grund för finansieringen för det följande finansåret.

43 §

Statsunderstöd för lärarutbildning samt undervisning på samiska och i samiska

---

(3 mom. upphävs)

48 §

Fastställande av antalet prestationer som används vid beräkning av finansieringen

Vederbörande ministerium fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal *studerandeårsverken*, studieveckor, undervisningstimmar och årsverken som skall läggas till grund för finansieringen för det följande finansåret.

Vederbörande ministerium kan vid fastställande av det antal studerandeårsverken enligt 11 § 3 mom. som läggs till grund för finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning ge utbildningsanordnaren anvisningar i fråga om utbildningsutbudet.

Yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs som fristående examina utan förberedande utbildning beaktas, enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet, när det antal studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning enligt 11 § 3 mom. fastställs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

En utbildningsanordnare som när denna lag träder i kraft har fått statsunderstöd enligt 43 § 3 mom., vilket är i kraft när denna lag träder i kraft, för utbildning som ordnas i form av avgiftsbelagd service, beviljas 2001 statsunderstöd till ett belopp som motsvarar statsunderstödet för 2000. År 2002

beviljas statsunderstöd till två tredjedelar och 2003 till en tredjedel av statsunderstödet för 2000. Om utbildningsanordnaren upphör med verksamheten, beviljas det understöd som avses i detta moment tills verksamheten upphör som en proportionell andel av det årliga understödet motsvarande verksamhetstiden.

Yrkesinriktad tilläggsutbildning för vilken länsstyrelsen och en producent av utbildningstjänster har ingått ett upphandlingsavtal enligt lagen om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning (1138/1996) innan denna lag träder i kraft finansieras enligt nämnda lag tills utbildningen upphör.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag eller i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) kan beslut för 2001 som gäller antalet studerandeårsverken som läggs till grund för finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning., priserna per enhet och finansieringen av utbildningen enligt 11 § 3 mom. i denna lag, fattas under nämnda år.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av 12 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 3 augusti 1990 om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) 12 § 1 mom., sådant det lyder i lag 646/1998, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

12 §

Förhållandet till övrig statsfinansiering

Förhållandet till övrig statsfinansiering

När utbildning anskaffas från en utbildningsanordnare som beviljas statsunderstöd

När utbildning anskaffas från en utbildningsanordnare som beviljas statsunderstöd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

med stöd av 43 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) skall såsom avdrag vid prissättningen av utbildningen beaktas den del av kostnaderna för anskaffning av utbildningen som motsvarar nämnda statsunderstöd.

eller statsersättning med stöd av lagen om ombildning av yrkeskurscentralerna till yrkesutbildningscentrer för vuxna (761/1990) skall såsom avdrag vid prissättningen av utbildningen beaktas den del av kostnaderna för anskaffning av utbildningen som motsvarar statsunderstödet eller statsersättningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

När utbildning anskaffas från en utbildningsanordnare som när denna lag träder i kraft har fått statsunderstöd enligt 43 § 3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) för utbildning som ordnas i form av avgiftsbelagd service skall såsom avdrag vid prissättningen av utbildningen beaktas den del av kostnaderna för anskaffning av utbildningen som motsvarar de statsunderstöd för 2001—2003 som avses i ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. i lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

